

**ШКІЛЬНА БІБЛІОТЕКА
УКРАЇНСЬКОЇ ТА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Ліман Френк Баум

**ДОРОТІ
ТА
ЧАРІВНИК У КРАЇНІ**

Oz

Харків
«ФОЛІО»
2020

Чарівник Країни Оз

Чудесна Країна Оз

Озма з Країни Оз

Дороті та Чарівник у Країні Оз

Дорога до Країни Оз

Смарагдове місто Країни Оз

Латочка з Країни Оз

Тік-Ток з Країни Оз

Опудало з Країни Оз

Ринкитинк у Країні Оз

Пропала принцеса Країни Оз

Залізний Лісоруб з Країни Оз

Чари Країни Оз

Глінда з Країни Оз

ЗМІСТ

До моїх читачів	5
I. ЗЕМЛЕТРУС	7
II. СКЛЯНЕ МІСТО	15
III. ПРИБУТТЯ ЧАРІВНИКА	27
IV. РОСЛИННЕ КОРОЛІВСТВО	39
V. ПРИБУЛЬЦІ ЗРИВАЮТЬ ПРИНЦЕСУ	47
VI. ЛИСТЕЛЮДИ СТАЮТЬ НЕБЕЗПЕЧНИМИ	57
VII. У ЧОРНУ ЯМУ ТА ЗНОВУ НАГОРУ	65
VIII. ДОЛИНА ГОЛОСІВ	71
IX. БИТВА З НЕВИДИМИМИ ВЕДМЕДЯМИ	79
X. ПЛЕТЕНА ЛЮДИНА З ПІРАМІДАЛЬНОЇ ГОРИ	91
XI. НА ШЛЯХУ — ДЕРЕВ'ЯНІ ГОРГУЛЬЇ	99
XII. ЧУДЕСНЕ СПАСІННЯ	109
XIII. ПЕЧЕРА ДРАКОНЯТ	121
XIV. ОЗМА ПУСКАЄ В ХІД ЧАРІВНИЙ ПОЯС	131
XV. СТАРІ ДРУЗИ ЗБИРАЮТЬСЯ ЗНОВУ	145
XVI. ДЖИМ, КІНЬ-РИДВАН	159
XVII. ДЕВ'ЯТЬ КРИХІТНИХ ПОРОСЯТ	169
XVIII. СУД НАД КОШЕНЯМ	181
XIX. ЩЕ ОДНА ХИТРІСТЬ ЧАРІВНИКА	189
XX. ЗЕБ ПОВЕРТАЄТЬСЯ НА РАНЧО	199

До моїх читачів

Це марно. Марно і все. Діти не дозволять мені перестати розповідати казки про країну Оз. Я знаю безліч інших історій і сподіваюся розповісти їх через деякий час, але зараз мої люблячі тирані не дозволять мені цього зробити. Вони кричать: «Оз, Оз! Більше про Оз, пане Баум!». І що я можу зробити, окрім як підкоритися їхнім тиранічним командам?

Це наша книжка — моя і цих дітей. Бо вони закидали мене тисячами пропозицій, а я чесно намагався прийняти стільки цих пропозицій, скільки можна було б вписати в одну історію.

Успіх «Озми із країни Оз» засвідчив, що Дороті міцно вросла в історію про Оз. Усі діти люблять Дороті. Як влучно сказала одна з моїх маленьких подружок: «Без неї історія про Оз не справжня». Тож знову перед нами мила, ніжна й невинна — як ніколи раніше — героїня чергової і, я сподіваюся, дивної пригоди.

Мої маленькі кореспонденти, проте, просили мене, щоб у моїх історіях «було більше Чарівника». Схоже, цей веселий стариган здобув багато друзів у першій книжці про Оз, незважаючи навіть на те, що він відкрито визнав себе «шарлатаном» і «хитрунем». Діти знали, що він піднявся в небо на повітряній кулі і чекали, коли повернеться знову. Тож що я можу зробити? Передовсім повинен розповісти, «що сталося з Чарівником згодом». Ви знайдете всі відповіді на цих сторінках, так само, як це було раніше.

Проте діти вимагали й неможливого для цієї книжки: вони просили мене розповісти про Тото, маленького чорного песика Дороті, який має багато друзів серед моїх читачів. Але з розповіді стає зрозуміло, що Тото перебуває в Канзасі, а Дороті — в Каліфорнії. Тому їй довелося розпочати свою пригоду без нього. У цій книжці Дороті взяла із собою кошеня замість собаки, але в наступній оповіді про Оз, якщо мені дозволять її написати, я маю намір розповісти багато чого про життя Тото.

Принцеса Озма, яку я люблю так само сильно, як і мої читачі, знову з'явиться в цій історії. Також ви зустрінете тут ще кількох

наших старих друзів із Оза. І познайомитесь із Джимом — Конем-Ридваном, дев'ятьма крихітними поросятами та кошеним на ймення Еврика. Мені шкода, що кошеня поводилося не так добре, як мало б. Але, можливо, його просто не виховували належним чином. Дороті знайшла його, але про батьків Еврики ми нічого, на жаль, не знаємо.

Я почуваюся, мої любі, найгоноровішим оповідачем, який коли-небудь жив. Багато разів сльози гордості та радості нагорталися мені на очі, коли я читав ніжні, люблячі, теплі листи, що приходили до мене майже з кожною поштою. Це були листи від моїх маленьких читачів. Порадувати вас, зацікавити вас, завоювати вашу дружбу, і, можливо, вашу любов через мої історії, гадаю, то велике досягнення. Це все одно, що стати президентом США. Однак, аби мені дали вибір, я став би вашим оповідачем, як зараз, аніж президентом. Так, ви допомогли мені здійснити мрію мого життя, тож моя вдячність безмежна, мої дорогі, її складно висловити словами.

Я намагаюся відповісти на кожен лист моїх юних кореспондентів, але іноді їх приходиться так багато, що має пройти певний час, перш ніж вам надійде послання від мене. Тож наберіться терпіння, друзі мої.

Запевнюю: ваші листи значать для мене більше, ніж проста винагорода за приємне завдання підготовки цих книжок. Крім того, тішуся з того, що ці книжки — частково ваші, бо саме ваші пропозиції часто скеровують мене у написанні цих історій, тож, гадаю, що вони не були б і наполовину такими цікавими без вашої розумної та турботливої допомоги.

Л. ФРЕНК БАУМ
*Коронадо**, 1908 рік

* Коронадо — місто в Каліфорнії, США. Загалом для Баума це місто мало особливе значення. Можливо, це пов'язано з історією Коронадо. Зачарований острів (*The Enchanted Island*) — так жителі Сан-Дієго називали Коронадо (*Coronado*). У 1602 році священник Себастьян Віскаїно назвав острів *Los Cuatro Coronados* (буквально — «Чотири корони») на честь чотирьох мучеників. Головною визначною пам'яткою острова став готель «Дель Коронадо» (*Hotel Del Coronado*). Готель, розташований на березі Тихого океану, виходить прямо на пляж, а його червоні дахи видно здалеку. Тут зупинялися знамениті гості, серед яких були американські президенти, герцог і герцогиня Віндзорські та інші королівські особи. Тут прийшло натхнення й до Френка Баума і він написав книгу *The Wizard of Oz* («Чарівник країни Оз»). У 1920 році в готелі зупинявся Едуард, принц Уельський (в майбутньому король Едуард VIII). Висловлювалися припущення, що саме там він міг уперше зустрітись зі своєю майбутньою дружиною, Уолліс Сімпсон, через намір одружитися з якою він потім відмовився від престолу.

ЗЕМЛЕТРУС

Потяг із Фріско сильно запізнювався. Він мав прибути в Гагсонський парк опівночі, однак цього разу повільно наближався до платформи лише о п'ятій ранку, коли небо на сході почало світлішати. Заскрипіли гальма. Кондуктор голосно вигукнув:

— Гагсонський парк!

Юна пасажирка піднялася з місця і поспішила до виходу. В одній руці вона тримала плетений саквояж, у другій — прикриту газетою пташину клітку, під пахвою — парасольку. Кондуктор допоміг їй вийти на перон, машиніст взявся за прилади керування, вагони застогнали, колеса заскрипіли й повільно рушили по рейках.

Потяг запізнився, бо всю ніч земля ходила ходуном. Машиніст побоювався, що ще трохи і рейками розійдуться, тоді не минути лиха. Тому він вів паровоз повільно й обережно.

Дівчинка постояла, проводжаючи очима потяг, поки він не зник за поворотом, а потім з цікавістю роззирнулась.

Платформа «Гагсонський парк», що служила місцевим вокзалом, виглядала голо й порожньо. Крім старої дерев'яної лави тут нічого не було, тож слово «гостинність» аж ніяк не пасувало цій станції. Дівчинка подивилася крізь м'яке сіре світло на місто, але не розгледіла там ні будівель, ні людей. Власне, так і мало бути: туман ховав усе навкруги.

Та через деякий час дівчинка помітила неподалік прив'язаного до дерева коня, запряженого в коляску, який понуро звисив голову до самої землі. Вона завважила, що він був грузний, високий та кістлявий, з довгими ногами і великими копитами. Шкіра так обтягувала його ребра, що їх можна було легко перерахувати. Довга голова була явно завеликою для тулуба, а хвіст, навпаки, закоротким.

Упряж у багатьох місцях порвана, але дбайливо поладжена за допомогою мотузок і шматків дроту. Зате коляска була майже нова, з лакованим верхом і завісами по боках. Підійшовши ближче, дівчинка побачила в ній хлопчину, який міцно спав, відкинувшись на спинку сидіння.

Вона поставила клітку на землю і тицьнула у хлопчину парасолькою. Той одразу схопився і почав гарячкувато терти очі.

— Привіт! — сказав він нарешті. — Ти Дороті Гейл?

— Так, — відповіла дівчинка, уважно розглядаючи скуйовджену шевелюру й сірі заспані очі візника. — Ти, мабуть, чекав на мене, щоб відвезти на Гагсонську ферму?

— Звісно, — кивнув той. — А потяг уже прийшов?

— Якщо не прийшов, як би я тут опинилася? — усміхнулася Дороті.

Її співрозмовник розсміявся весело й доброзичливо. Вистрибнувши з коляски, він закинув саквояж Дороті на сидіння, а клітку прилаштував на підлозі.

— Канарка? — поцікавився він.

— Ні, це моє кошеня Еврика. У такий спосіб з ним найкраще подорожувати.

Хлопчик похитав головою.

— Кумедне ім'я для kota — Еврика, — завважив він.

— Я так назвала його через те, що він — знайда, — пояснила Дороті. — Дядько Генрі каже, що «еврика» означає «я знайшов».

— Ясно. Ну, залазь.

Дівчинка вилізла на сидіння, хлопчина — слідом за нею. Він розібрав віжки, трусонув ними і прицмокнув:

— Нью!

Кінь не ворухнувся, лише ледь повів обвислим вухом.

— Нью! — знову гримнув хлопчик.

Кінь стояв нерухомо.

— Може, треба відв'язати його від дерева, — припустила дівчинка.

Хлопчина знову засміявся і скочив на землю.

— Схоже, я ще сплю, — сказав він, одв'язуючи коня. — Зате Джим добре знає свою справу. Правда, Джим? — і він поплескав коня по довгій морді.

Хлопчик знову сів у коляску і взявся за віжки. Кінь позадкував з-під дерев, неквапом розвернувся і почвалав піщаною дорогою, ледь помітною в передсвітанковому тумані.

— Гадав, потяг вже не прийде, — завважив хлопчик. — П'ять годин прочекав на станції.

— Нас постійно трясло, — пояснила Дороті. — А ти хіба не відчував підземних поштовхів?

— Ну... ми в Каліфорнії до них звикли, — відповів її співрозмовник. — Уже й боятися перестали.

— А кондуктор сказав, що на його пам'яті це був найсильніший землетрус.

— Правда? Тоді, напевно, я його проспав, — спантеличено мовив хлопчина.

Дівчинка трохи помовчала. У тиші чулося тільки цокання копит. Потім пасажирка поцікавилася:

— А як поживає дядько Генрі?

— Непогано. Вони подружилися з дядьком Гагсоном.

— Пан Гагсон — твій дядько? — запитала Дороті.

— Так. Дядько Білл Гагсон одружений на сестрі твого дядька Генрі. Виходить, ми з тобою — троюрідні брат і сестра, — здогадався хлопчик і дуже зрадів власному відкрит-

